

Wykład:

NIEWIDZIALNA RĘKA RYNKU

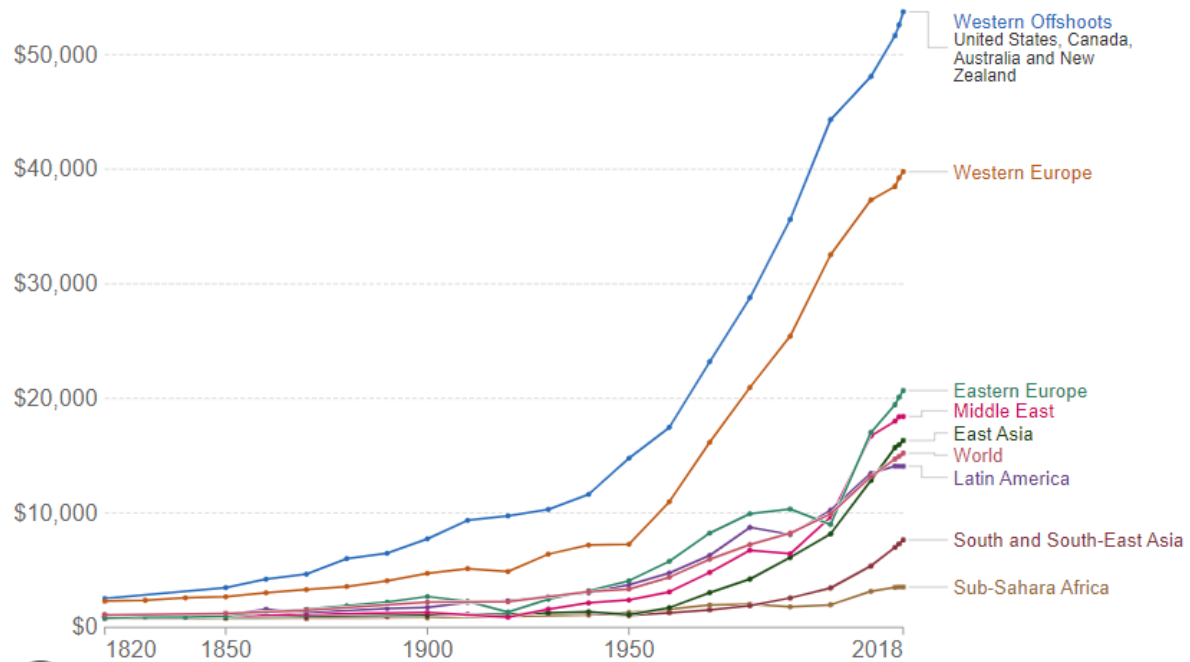
– KLASYCZNY MODEL

FUNKCJONOWANIA GOSPODARKI

Wzrost gospodarczy (1000-2000)

Rok	Liczba ludności (w mln)	GDP per capita (w \$ 2000)
1000	265	\$ 165
1500	425	\$ 175
1800	900	\$ 250
1900	1625	\$ 850
1950	2515	\$ 2030
1975	4080	\$ 4640
2000	6120	\$ 8175

Źródło: Bradford DeLong, Berkeley

World (2022)
12 648 USD

Adam Smith (1723 - 1790)

„Badania nad naturą i przyczynami bogactwa narodów” (1776)

David Ricardo (1772 - 1823)

*„Zasady ekonomii politycznej
i opodatkowania” (1817)*

Założenia modelu klasycznego

- Doskonała konkurencja
- Giętkie ceny i płace
- Stabilność gospodarki w długim okresie
- Pełne wykorzystanie czynników wytwórczych
- Neutralność pieniądza
- Podaż kreuje popyt (prawo Saya)

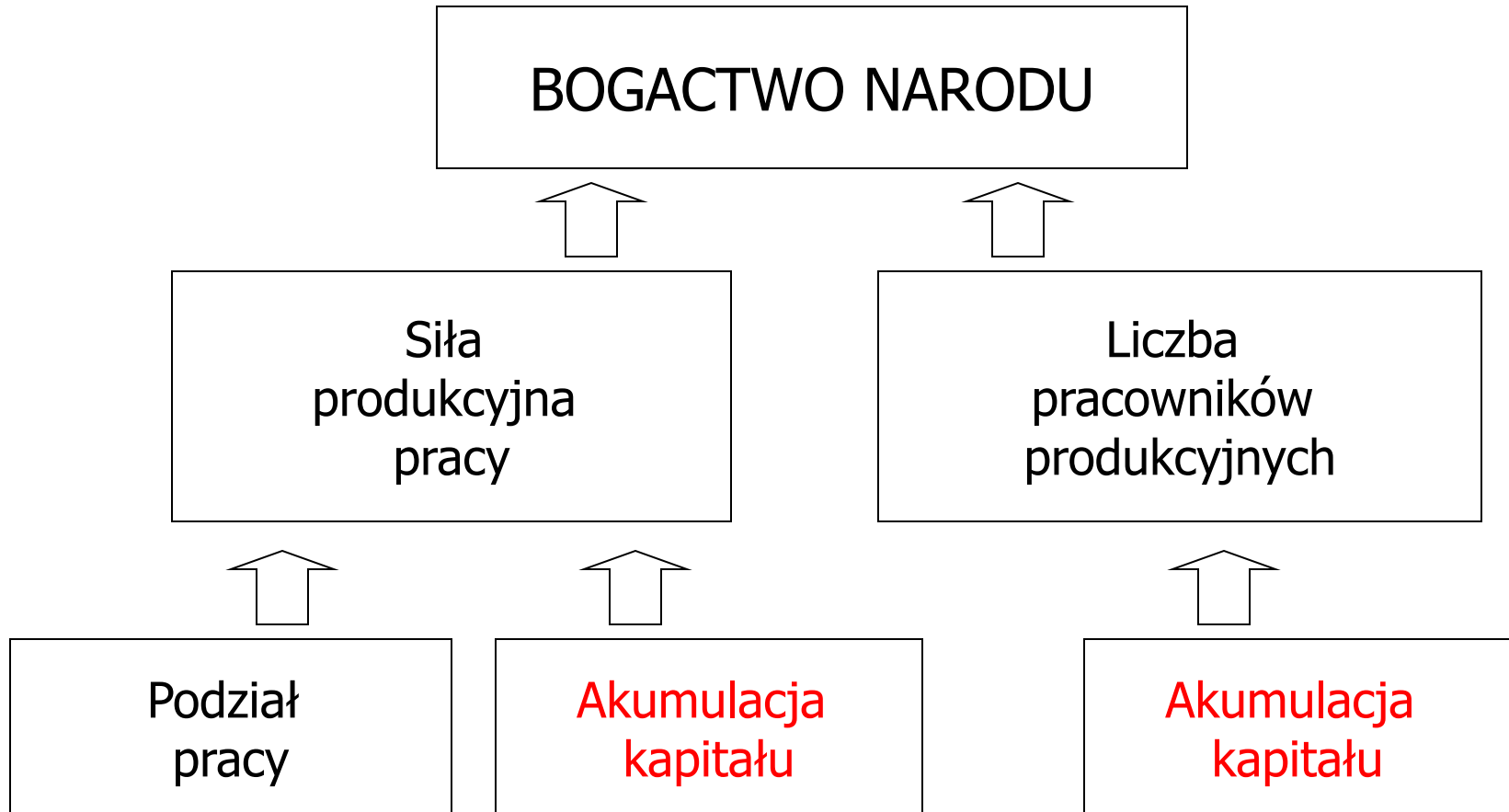
Wyznaczniki bogactwa wg A.Smitha

*"Nie można powiększyć wartości rocznego produktu ziemi i pracy jakiegoś narodu inaczej, jak tylko albo **zwiększając liczbę pracowników produkcyjnych, albo też siłę produkcyjną tych pracowników, którzy byli dotychczas zatrudnieni**".*

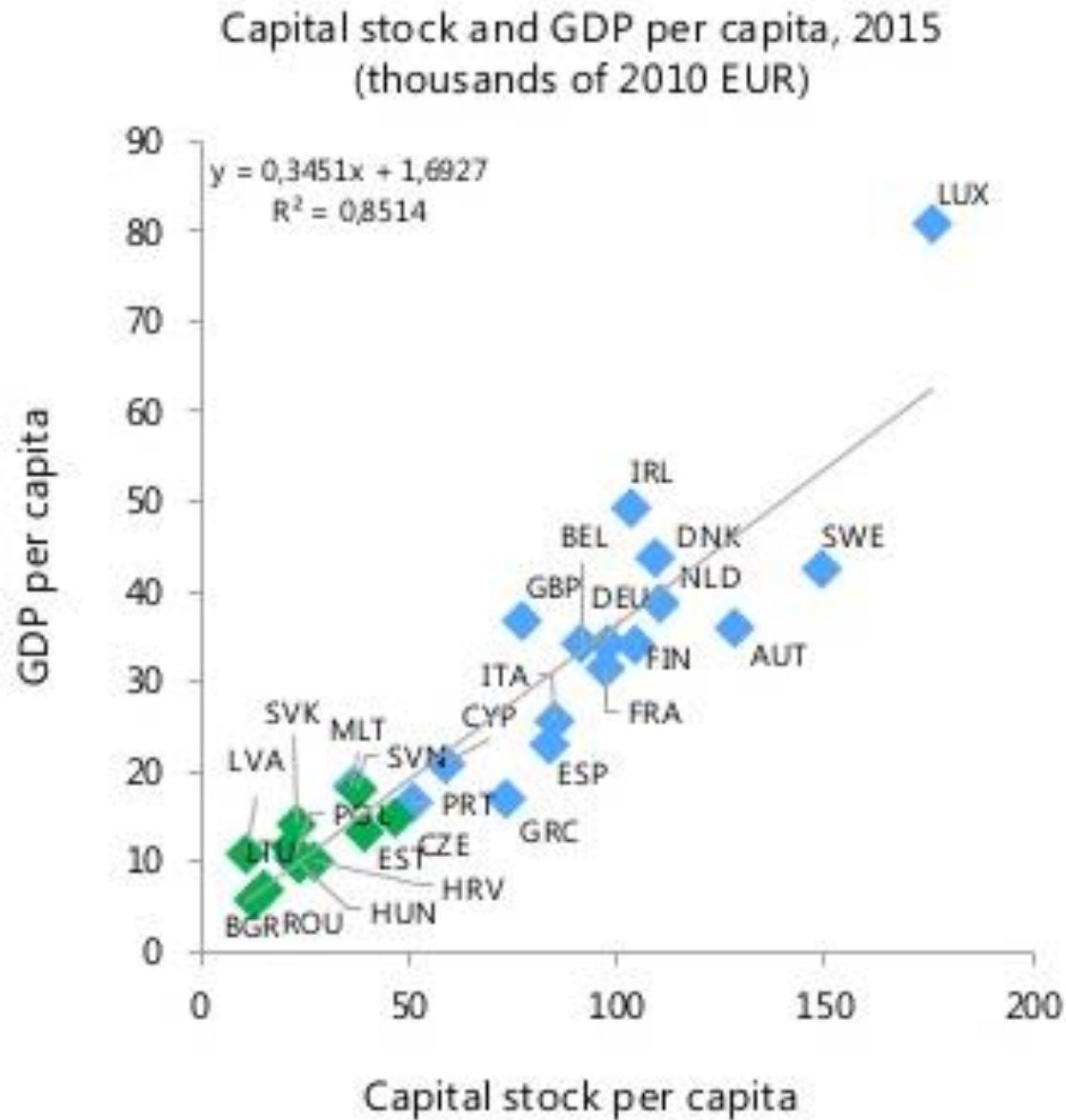
*"Liczba pracowników produkcyjnych może wzrosnąć tylko i wyłącznie w następstwie **wzrostu kapitału** (czyli wzrostu funduszy przeznaczonych na ich utrzymanie)".*

*"Siła produkcyjna danej liczby pracowników nie może wzrosnąć inaczej, jak tylko w następstwie pewnego **ulepszenia i zwiększenia ilości maszyn i narzędzi**, które ułatwiają i skracają pracę, albo też w następstwie bardziej właściwego podziału i rozkładu pracy".*

Wyznaczniki bogactwa narodu (dochodu narodowego) wg Adama Smitha

GDP per capita a wartość kapitału per capita

Źródło: Bakker, 2016.

Stopa inwestycji w krajach OECD oraz w krajach BRICS

Kraj	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Australia	28,7	27,4	26,9	26,5	27,7	27,9	26,7	26,3	25,3	24,0	24,4	23,3	22,7
Austria	24,5	22,8	22,6	24,1	24,0	23,7	23,5	23,8	23,1	23,6	24,1	25,0	25,2
Kanada	24,1	22,0	23,5	24,2	24,9	25,0	24,9	23,9	22,8	22,7	22,6	22,3	23,0
Dania	24,0	19,1	18,1	19,1	19,5	19,7	20,1	20,6	21,0	21,2	21,7	21,3	22,4
Francja	24,1	21,3	21,9	23,2	22,6	22,3	22,7	22,7	21,8	22,5	22,9	23,5	23,0
Niemcy	20,9	18,1	19,6	21,1	19,3	19,5	19,6	19,2	20,3	20,4	21,1	21,4	21,9
Grecja	24,5	18,3	17,0	15,1	12,8	11,6	11,9	10,2	11,0	11,8	11,1	10,6	11,7
Irlandia	24,6	20,2	17,2	17,1	20,2	18,7	22,2	25,7	35,8	33,3	28,2	53,6	39,7
Włochy	21,8	19,4	20,5	20,5	17,9	17,0	17,0	17,3	17,2	17,5	17,8	17,9	17,8
Japonia	24,5	21,3	21,3	22,1	22,7	23,2	23,9	24,0	24,8	25,0	25,2	25,4	25,3
Korea Płd.	33,0	28,5	32,0	33,0	31,0	29,1	29,3	28,9	29,7	31,5	30,4	30,1	31,1
Holandia	22,3	20,7	20,2	20,0	18,7	18,5	17,9	22,5	20,0	20,1	20,4	21,3	21,3
Norwegia	26,1	24,7	25,4	25,9	26,5	27,9	28,1	27,6	25,2	24,6	23,9	25,6	26,6
Polska	24,7	20,6	21,3	22,4	21,0	19,0	20,4	20,5	18,0	17,5	18,2	18,3	16,6
Hiszpania	29,6	24,6	23,5	21,9	20,0	18,7	19,5	20,4	18,0	18,7	19,4	20,1	20,3
Szwecja	24,6	21,0	23,0	23,9	22,7	22,6	23,4	24,3	24,2	25,1	25,2	24,4	24,8
Szwajcaria	25,3	26,2	23,9	26,7	24,4	22,5	23,2	23,1	25,4	26,0	25,6	25,5	25,7
Wielka Bryt.	17,2	14,6	15,8	15,7	15,9	16,5	17,3	17,2	17,6	18,0	17,8	17,7	17,1
USA	21,1	17,8	18,7	19,1	20,0	20,4	20,8	21,0	20,3	20,6	20,8	21,0	21,4
Brazylia	21,6	18,8	21,8	21,8	21,4	21,7	20,5	17,4	15,5	14,6	15,1	15,3	16,4
Rosja	25,5	18,9	22,6	24,4	24,5	23,1	22,6	22,4	21,9	22,0	20,7	21,1	21,8
Indie	38,4	39,3	39,8	39,6	38,3	34,0	34,3	32,1	28,2	28,2	29,2	28,8	27,1
Chiny	43,3	46,5	47,7	47,8	47,4	47,6	47,2	45,6	41,6	41,9	42,8	42,8	42,9
RPA	21,6	19,5	17,6	17,8	17,9	18,6	18,3	18,0	17,4	16,4	15,9	15,3	13,7
Indonezja	27,7	31,1	31,0	31,3	32,7	32,0	32,5	32,8	32,6	32,2	32,3	32,3	31,7

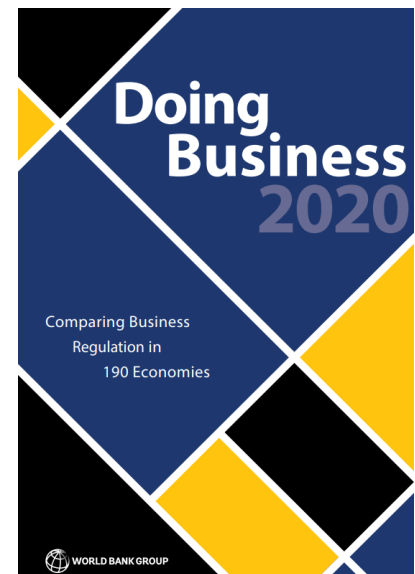
Liczba osób zamożnych

Źródło: Credit Suisse (2022).

Country/region	Over USD 100,000		Over USD 1 million	
	Number of adults (thousands)	%	Number of adults (thousands)	%
China	173,733	25.2	6,190	9.9
United States	120,206	17.4	24,480	39.2
Japan	56,668	8.2	3,366	5.4
France	29,576	4.3	2,796	4.5
United Kingdom	29,224	4.2	2,849	4.6
Germany	28,782	4.2	2,683	4.3
Italy	26,397	3.8	1,413	2.3
Korea	21,357	3.1	1290	2.1
Spain	19,347	2.8	1,132	1.8
India	18,082	2.6	796	1.3
Canada	17,317	2.5	2291	3.7
Australia	13,691	2.0	2177	3.5
Taiwan	10,579	1.5	869	1.4
Mexico	8,332	1.2	318	0.5
Netherlands	7,889	1.1	1149	1.8
Belgium	6,217	0.9	589	0.9
Brazil	5,562	0.8	266	0.4
Hong Kong	4,118	0.6	632	1.0
Russia	4,118	0.6	353	0.6
Iran	3,947	0.6	147	0.2
Indonesia	3,927	0.6	191	0.3
Switzerland	3,880	0.6	1152	1.8
Sweden	3,834	0.6	610	1.0
Austria	3,381	0.5	271	0.4
Poland	3,029	0.4	100	0.2

TABLE O.1 Ease of doing business ranking

Rank	Economy	DB score	Rank	Economy	DB score
1	New Zealand	86.8	65	Puerto Rico (U.S.)	70.1
2	Singapore	86.2	66	Brunei Darussalam	70.1
3	Hong Kong SAR, China	85.3	67	Colombia	70.1
4	Denmark	85.3	68	Oman	70.0
5	Korea, Rep.	84.0	69	Uzbekistan	69.9
6	United States	84.0	70	Vietnam	69.8
7	Georgia	83.7	71	Jamaica	69.7
8	United Kingdom	83.5	72	Luxembourg	69.6
9	Norway	82.6	73	Indonesia	69.6
10	Sweden	82.0	74	Costa Rica	69.2
11	Lithuania	81.6	75	Jordan	69.0
12	Malaysia	81.5	76	Peru	68.7
13	Mauritius	81.5	77	Qatar	68.7
14	Australia	81.2	78	Tunisia	68.7
15	Taiwan, China	80.9	79	Greece	68.4
16	United Arab Emirates	80.9	80	Kyrgyz Republic	67.8
17	North Macedonia	80.7	81	Mongolia	67.8
18	Estonia	80.6	82	Albania	67.7
19	Latvia	80.3	83	Kuwait	67.4
20	Finland	80.2	84	South Africa	67.0
21	Thailand	80.1	85	Zambia	66.9
22	Germany	79.7	86	Panama	66.6
23	Canada	79.6	87	Botswana	66.2
24	Ireland	79.6	88	Malta	66.1
25	Kazakhstan	79.6	89	Bhutan	66.0
26	Iceland	79.0	90	Bosnia and Herzegovina	65.4
27	Austria	78.7	91	El Salvador	65.3
28	Russian Federation	78.2	92	San Marino	64.2
29	Japan	78.0	93	St. Lucia	63.7
30	Spain	77.9	94	Nepal	63.2
31	China	77.9	95	Philippines	62.8
32	France	76.8	96	Guatemala	62.6
33	Turkey	76.8	97	Togo	62.3
34	Azerbaijan	76.7	98	Samoa	62.1
35	Israel	76.7	99	Sri Lanka	61.8
36	Switzerland	76.6	100	Seychelles	61.7
37	Slovenia	76.5	101	Uruguay	61.5
38	Rwanda	76.5	102	Fiji	61.5
39	Portugal	76.5	103	Tonga	61.4
40	Poland	76.4	104	Namibia	61.4
41	Czech Republic	76.3	105	Trinidad and Tobago	61.3
42	Netherlands	76.1	106	Tajikistan	61.3
43	Bahrain	76.0	107	Vanuatu	61.1

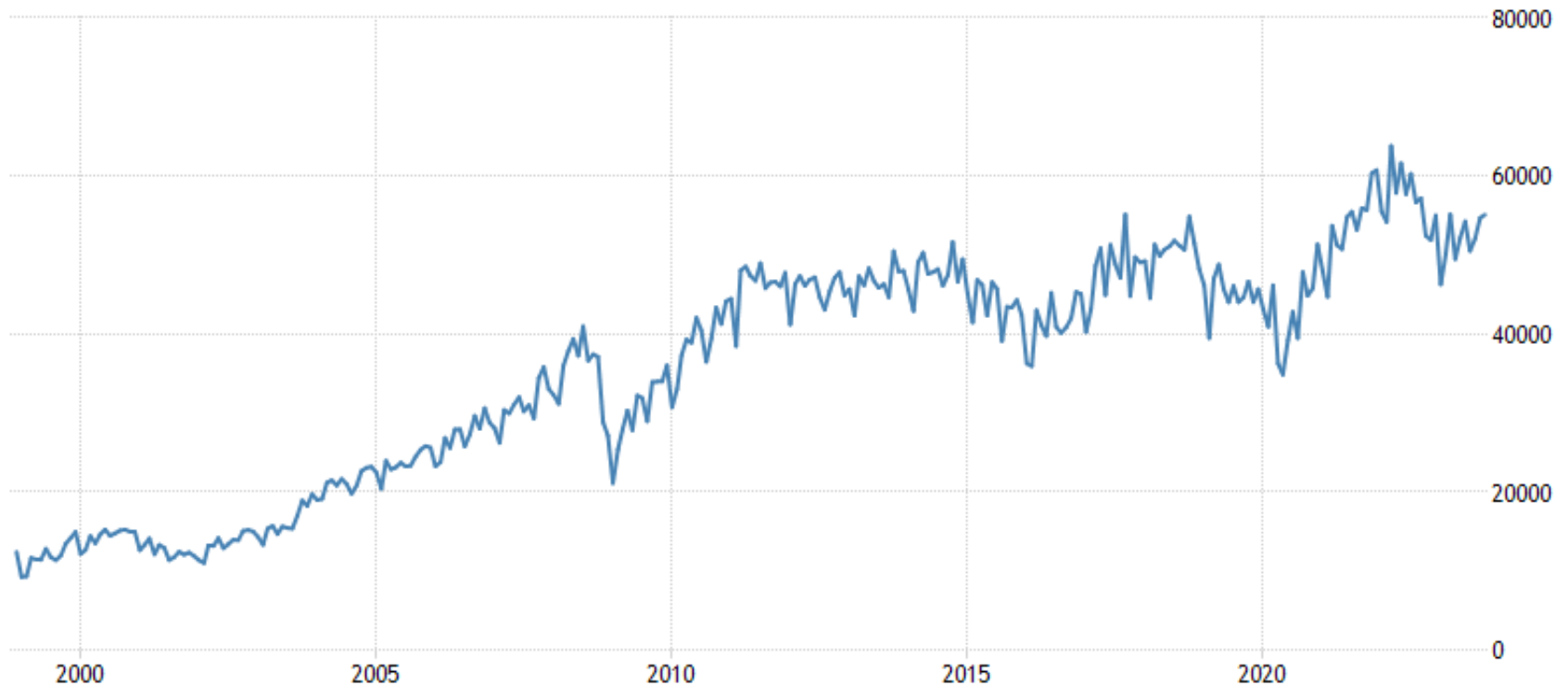
Korea Płd.

Selected contextual indicators

Population millions	51.7	GDP (PPP) % world GDP	1.58
GDP per capita us\$	31,345.6	5-year average FDI inward flow % GDP	0.8
10-year average annual GDP growth %	3.0		

Eksport Korei Płd.

TRADINGECONOMICS.COM | MINISTRY OF TRADE, INDUSTRY & ENERGY (MOTIE)

Exports in South Korea increased to **55083 USD** Million in October 2023.

PL 7517
(IX.2023)

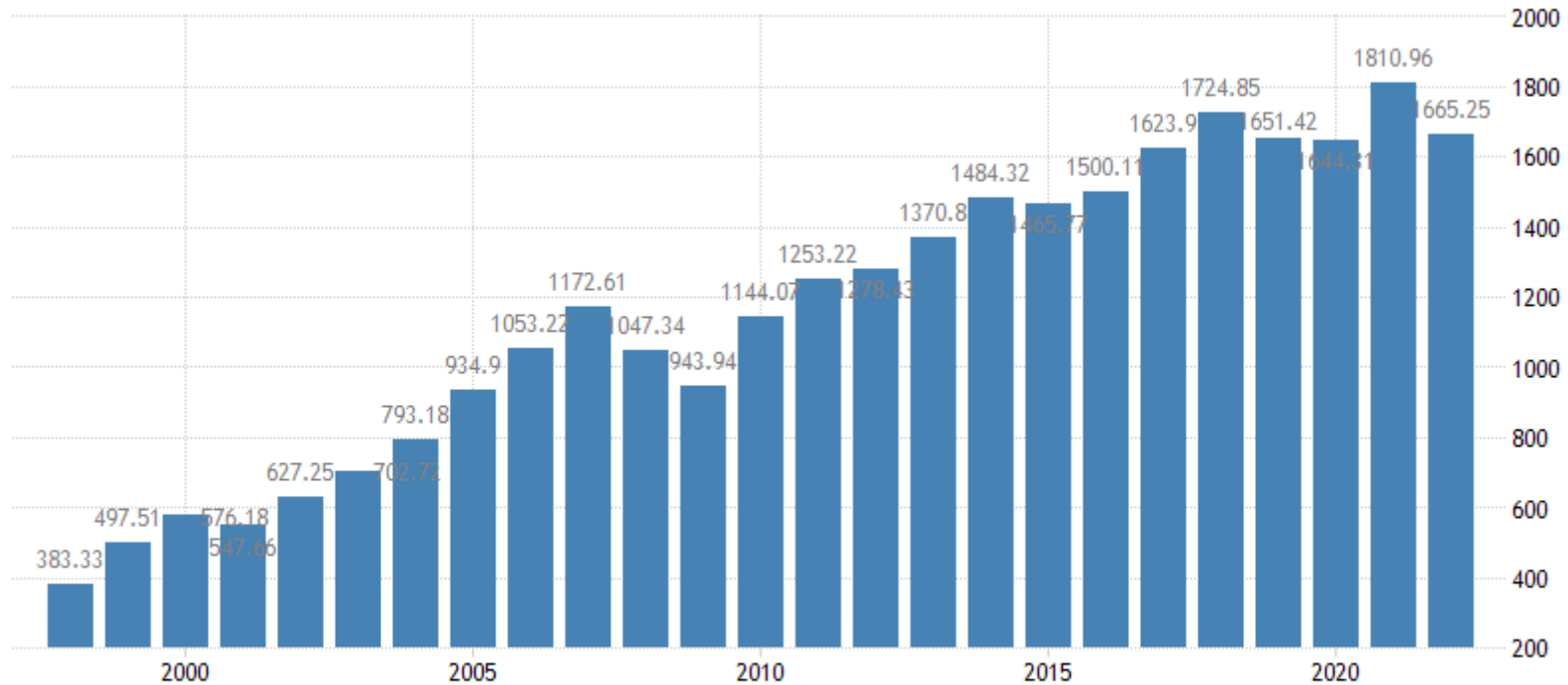
Kurs USD/KRW

US Dollar South Korean Won 1302.94 -49.21 (-3.64%)

PKB w Korei Płd.

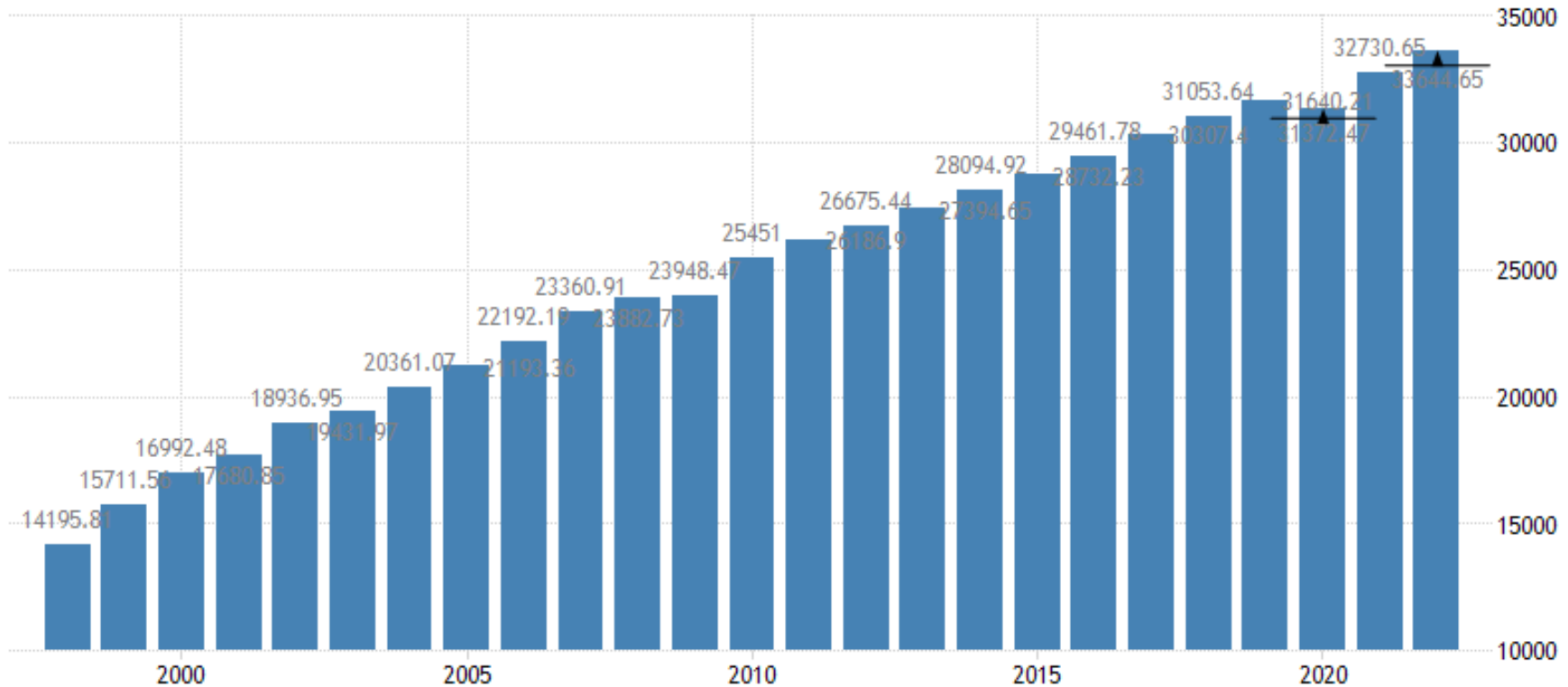
TRADINGECONOMICS.COM | WORLD BANK

The Gross Domestic Product (GDP) in South Korea was worth **1665 billion** US dollars in 2022.

Źródło: <https://tradingeconomics.com/> [25.11.2023].

PL 688
(2022)

PKB per capita w Korei Płd. (w USD)

TRADINGECONOMICS.COM | WORLD BANK

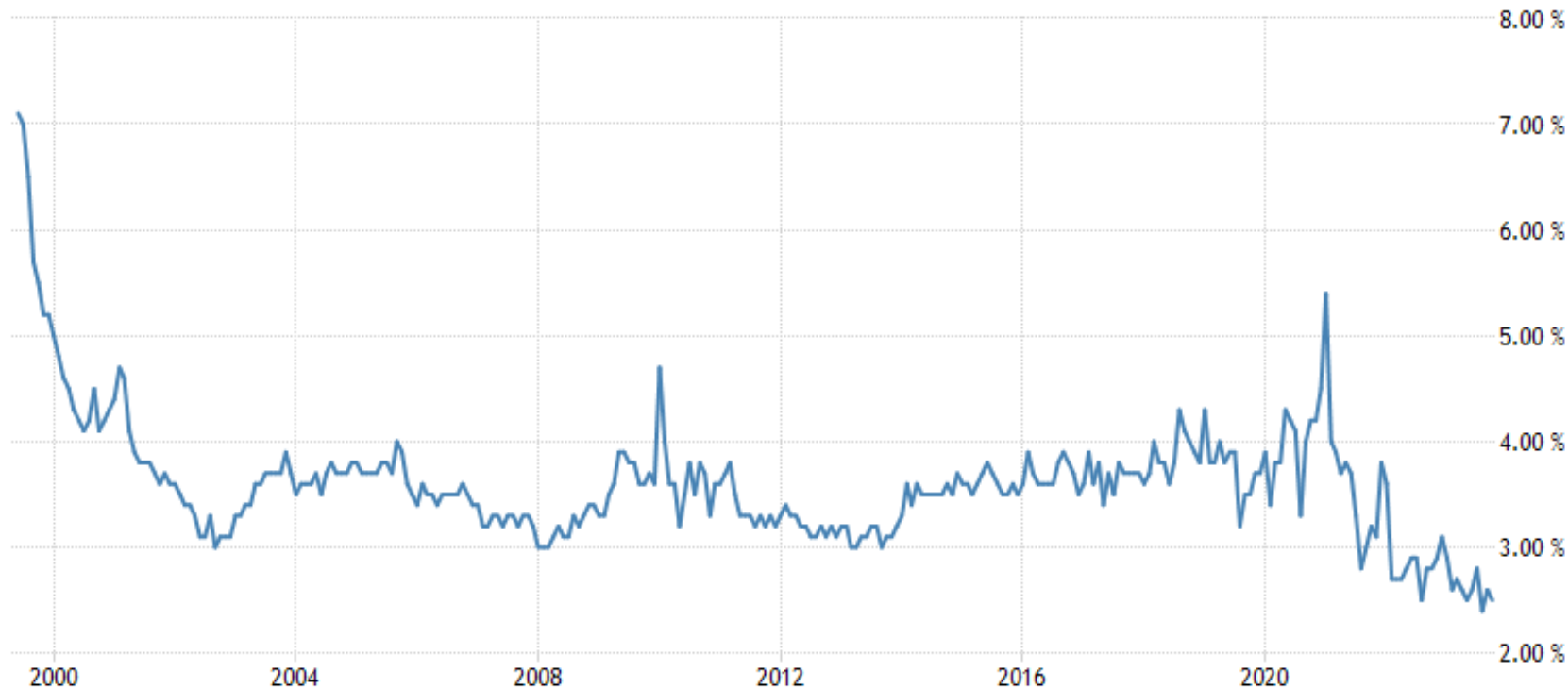
The Gross Domestic Product per capita in South Korea was last recorded at **33645 US** dollars in 2022.

Źródło: <https://tradingeconomics.com/> [25.11.2023].

**PL 16705
(2022)**

Stopa bezrobocia w Korei Płd.

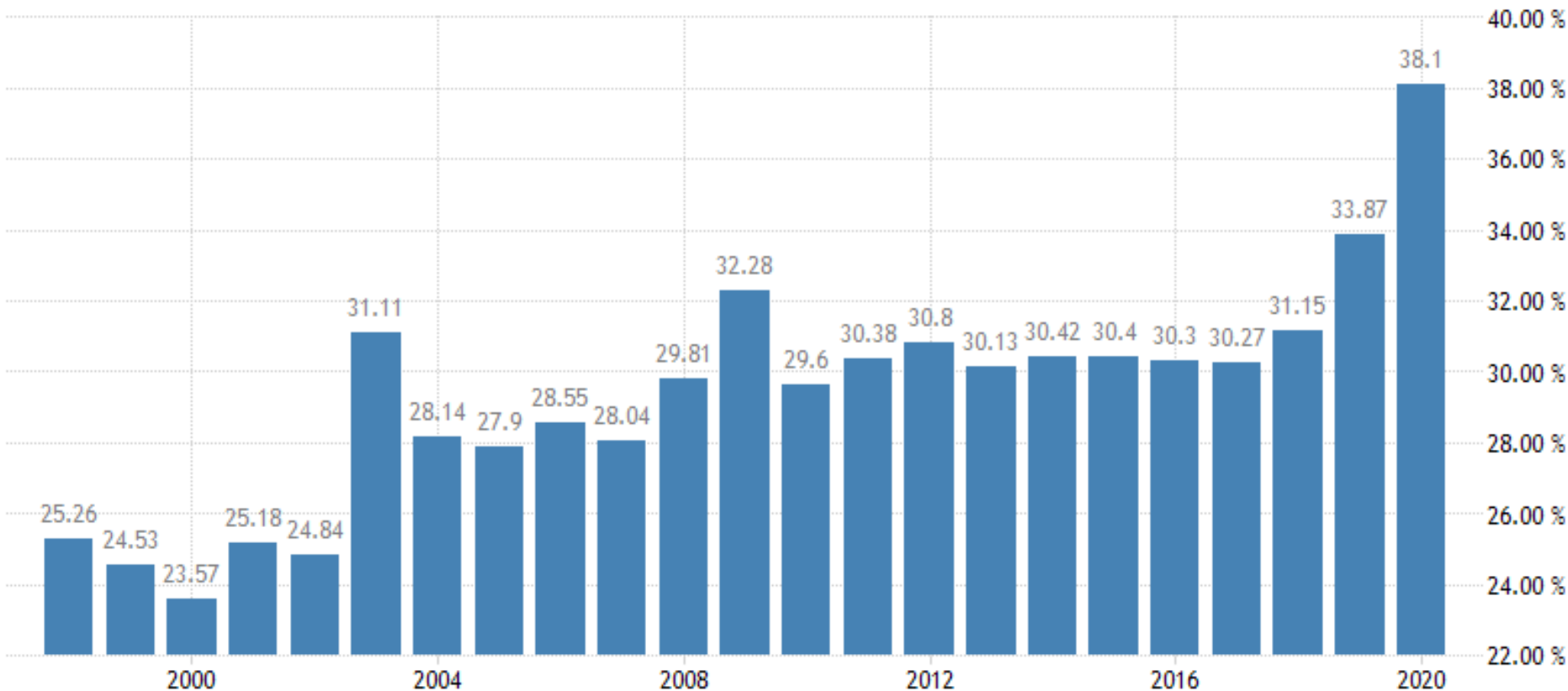

TRADINGECONOMICS.COM | STATISTICS KOREA

Źródło: <https://tradingeconomics.com/> [25.11.2023].

PL 5,0%
(X 2023)

Wydatki rządowe (% PKB) w Korei Płd.

TRADINGECONOMICS.COM | THE BANK OF KOREA

Źródło: <https://tradingeconomics.com/> [25.11.2023].

PL 43,9%
(2022)

Dług publiczny (% PKB) w Korei Płd.

South Korea recorded a Government Debt to GDP of **49.6 percent** in 2022.

Źródło: <https://tradingeconomics.com/> [25.11.2023].

PL 49,3%
(2022)

Stopa inflacji w Korei Płd.

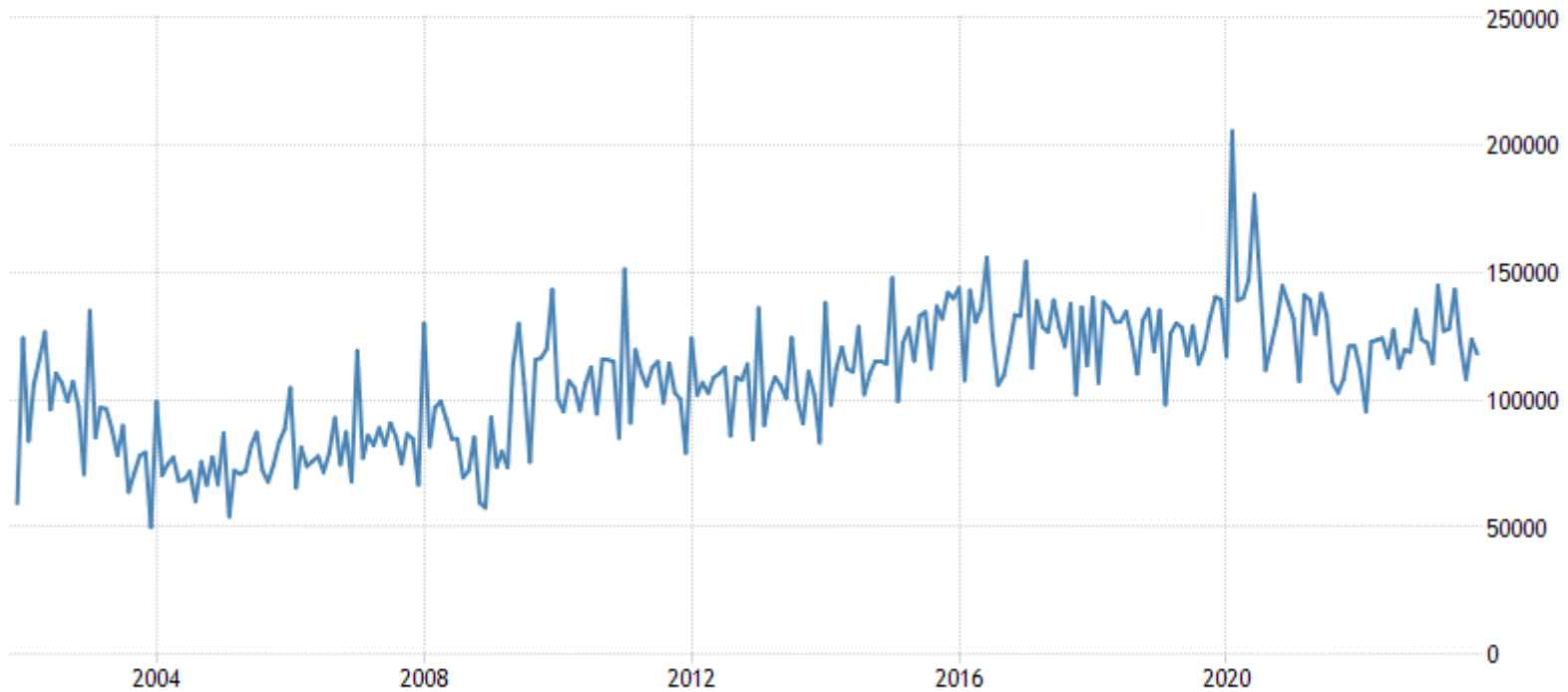
TRADINGECONOMICS.COM | STATISTICS KOREA

The consumer price index in South Korea increased by **3.8%** year-on-year in October 2023.

Źródło: <https://tradingeconomics.com/> [25.11.2023].

PL 6,6%
(X 2023)

Rejestracja nowych samochodów w Korei Płd.

TRADINGECONOMICS.COM | MINISTRY OF LAND, TRANSPORT, MARITIME AFFAIRS, SOUTH KOREA

Car Registrations in South Korea decreased to **118059** Units in October 2023.

Źródło: <https://tradingeconomics.com/> [25.11.2023].

PL 40913
(X 2023)

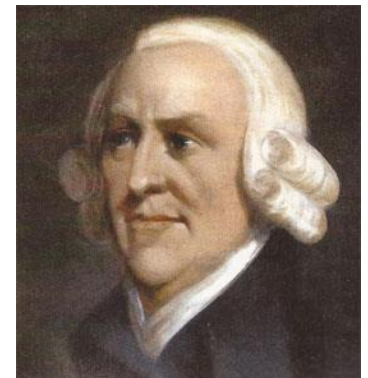
Średnia oczekiwana długość życia

Country Name	1990	2000	2010	2020	2021	różnica 2021-1990
Japan	78,8	81,1	82,8	84,6	84,4	5,6
Switzerland	77,2	79,7	82,2	83,0	83,9	6,6
Korea, Rep.	71,6	75,9	80,1	83,4	83,5	11,9
Singapore	75,3	78,0	81,5	84,5	83,4	8,1
Australia	77,0	79,2	81,7	83,2	83,3	6,3
Spain	76,8	79,0	81,6	82,3	83,2	6,3
Norway	76,5	78,6	81,0	83,2	83,2	6,6
Sweden	77,5	79,6	81,5	82,4	83,2	5,6
Iceland	78,0	79,7	81,9	83,1	83,1	5,1
Malta	75,9	78,3	81,4	82,3	82,9	7,0
Italy	77,0	79,8	82,0	82,2	82,8	5,8
France	76,6	79,1	81,7	82,2	82,3	5,7
New Zealand	75,4	78,6	80,9	82,3	82,2	6,8
Germany	75,1	77,9	80,0	81,0	80,9	5,8
Slovenia	73,2	75,4	79,4	80,5	80,9	7,7
United Kingdom	75,9	77,7	80,4	80,4	80,7	4,8
Thailand	70,4	72,3	76,1	79,3	78,7	8,3
China	68,0	71,9	75,6	78,1	78,2	10,2
Czechia	71,4	75,0	77,4	78,2	77,4	6,0
United States	75,2	76,6	78,5	77,0	76,3	1,1
Turkiye	67,7	71,9	75,1	75,9	76,0	8,3
Poland	70,9	73,7	76,2	76,5	75,6	4,7
Nigeria	46,0	47,2	50,9	52,9	52,7	6,6
Chad	44,7	47,4	49,6	52,8	52,5	7,8

A. Smith o bogactwie narodów

"Właściwe każdemu człowiekowi nieustanne i ciągłe dążenie do tego, by poprawić swój byt, czyli to źródło, z którego pochodzi bogactwo państwa i narodu, jak również i osób prywatnych, jest zwykle dość silne, aby utrzymać naturalny postęp na drodze rozwoju gospodarczego, mimo marnotrawstwa rządu i największych błędów administracji"

Smith A.: Badania nad naturą i przyczynami bogactwa narodów. T. 1. 1954, s.434

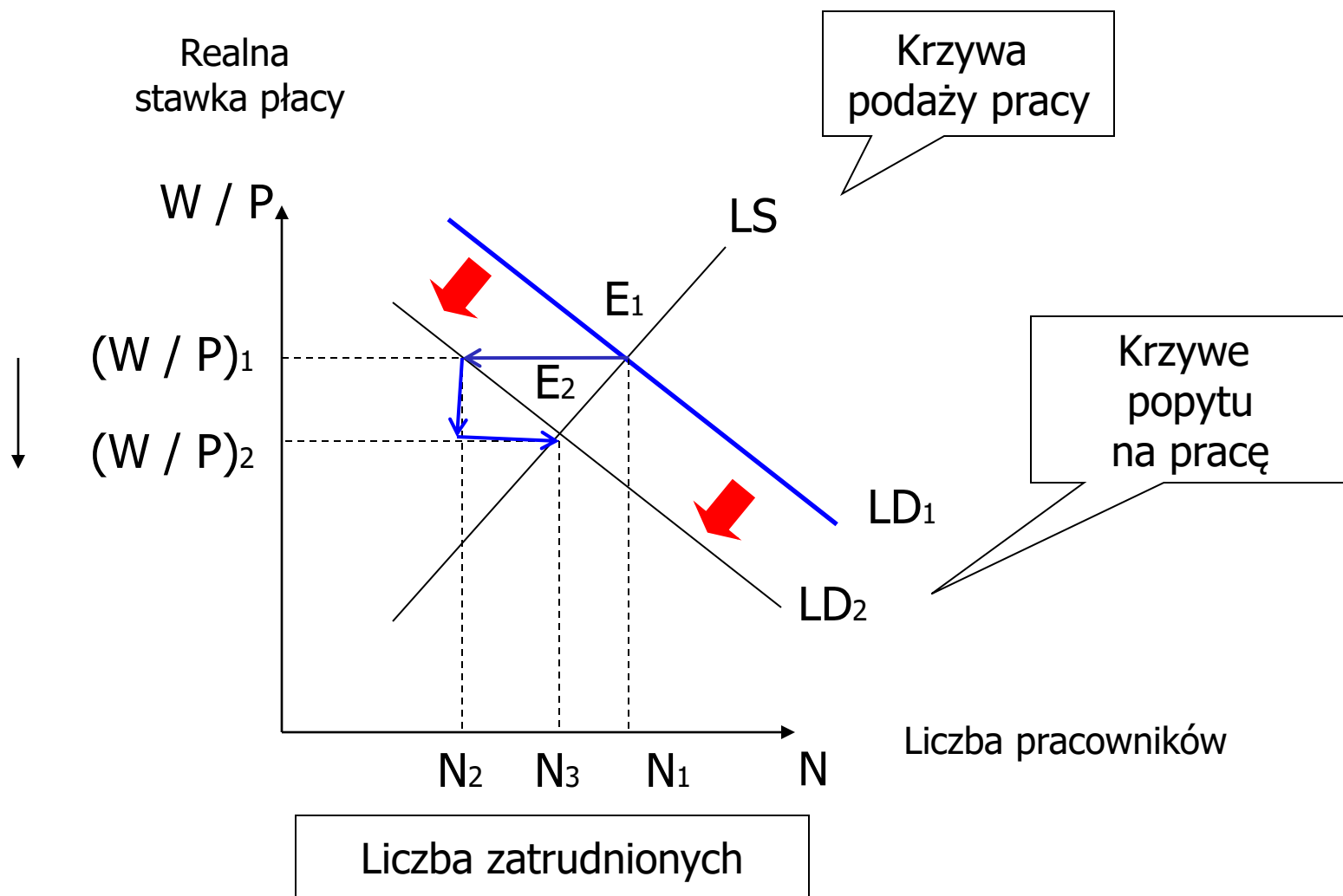

Niewidzialna ręka rynku wg A.Smitha

*"Gdy [indywidualny przedsiębiorca] kieruje wytwórczością tak, by jej produkt posiadał możliwie najwyższą wartość, myśli o swoim własnym zarobku, a jednak w tym, jak i w wielu innych przypadkach, jakaś **niewidzialna ręka** kieruje nim tak, aby zdążył do celu, którego wcale nie zamierzał osiągnąć. Mając na celu swój własny interes, człowiek często popiera interesy społeczeństwa skuteczniej niż wtedy, gdy zamierza służyć im rzeczywiście. Nigdy nie zdarzyło mi się widzieć, aby wiele dobrego działali ludzie, którzy udawali, iż handlują dla dobra społecznego."*

Klasyczny model rynku pracy

Jean-Baptiste Say (1767 - 1832)

*„Traktat o ekonomii politycznej”
(1803)*

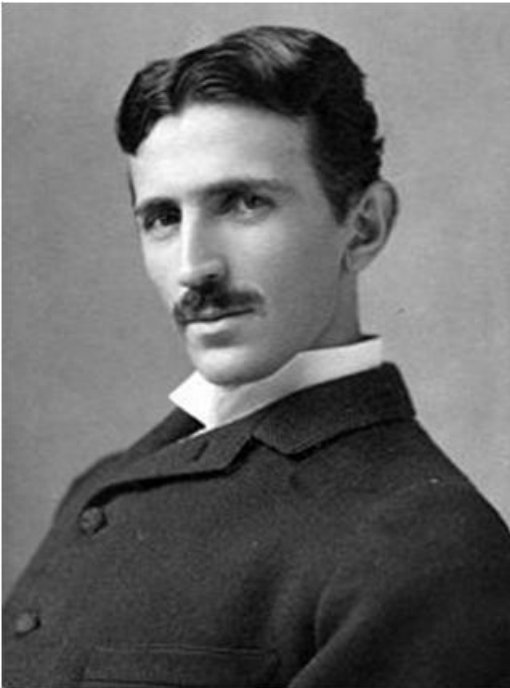
Prawo Saya

*"Wykończony produkt z tą samą chwilą umożliwia zbyć innym produktom w całej wysokości swej wartości. (...) **Sam fakt stworzenia jakiegoś produktu otwiera w tejże chwili zbyć innemu produktowi**".*

Say J.B.: Traktat o ekonomii politycznej. PWN, Warszawa, 1960.

Nicola Tesla, 1856-1943

- ✓ silnik elektryczny,
- ✓ prądnica prądu przemiennego,
- ✓ radio,
- ✓ elektrownia wodna,
- ✓ bateria słoneczna,
- ✓ świetlówka,
- ✓ urządzenia zdalnie sterowanych drogą radiową.

George Gilder

„Popyt nie istnieje w żadnej określonej i łatwej do zidentyfikowania formie. Jest to strumień dążeń i odczuć, który przyjmuje różne formy przede wszystkim w odpowiedzi na występującą podaż. Ponieważ **nie ma żadnego popytu ani na nowe i nieznanne dobra, ani na nieprzewidywalne owoce innowacji i geniuszu, zajmowanie się popytem sprzyja stagnacji**”.

Źródło: Gilder G.: Bogactwo i ubóstwo, 2001, s.82.

Global Innovation Index, 2023

GII rank	Economy	Score
1	Switzerland	67.6
2	Sweden	64.2
3	United States	63.5
4	United Kingdom	62.4
5	Singapore	61.5
6	Finland	61.2
7	Netherlands (Kingdom of the)	60.4
8	Germany	58.8
9	Denmark	58.7
10	Republic of Korea	58.6
11	France	56.0
12	China	55.3
13	Japan	54.6
14	Israel	54.3
15	Canada	53.8
16	Estonia	53.4
17	Hong Kong, China	53.3
18	Austria	53.2
19	Norway	50.7
20	Iceland	50.7
21	Luxembourg	50.6
22	Ireland	50.4
23	Belgium	49.9
24	Australia	49.7
25	Malta	49.1
26	Italy	46.6
27	New Zealand	46.6
28	Cyprus	46.3
29	Spain	45.9
30	Portugal	44.9
31	Czech Republic	44.8
32	United Arab Emirates	43.2
33	Slovenia	42.2
34	Lithuania	42.0
35	Hungary	41.3
36	Malaysia	40.9
37	Latvia	39.7
38	Bulgaria	39.0
39	Türkiye	38.6
40	India	38.1
41	Poland	37.7

Klasyczny model równowagi

PRODUKCJA =
PRODUKCJI
POTENCJALNEJ

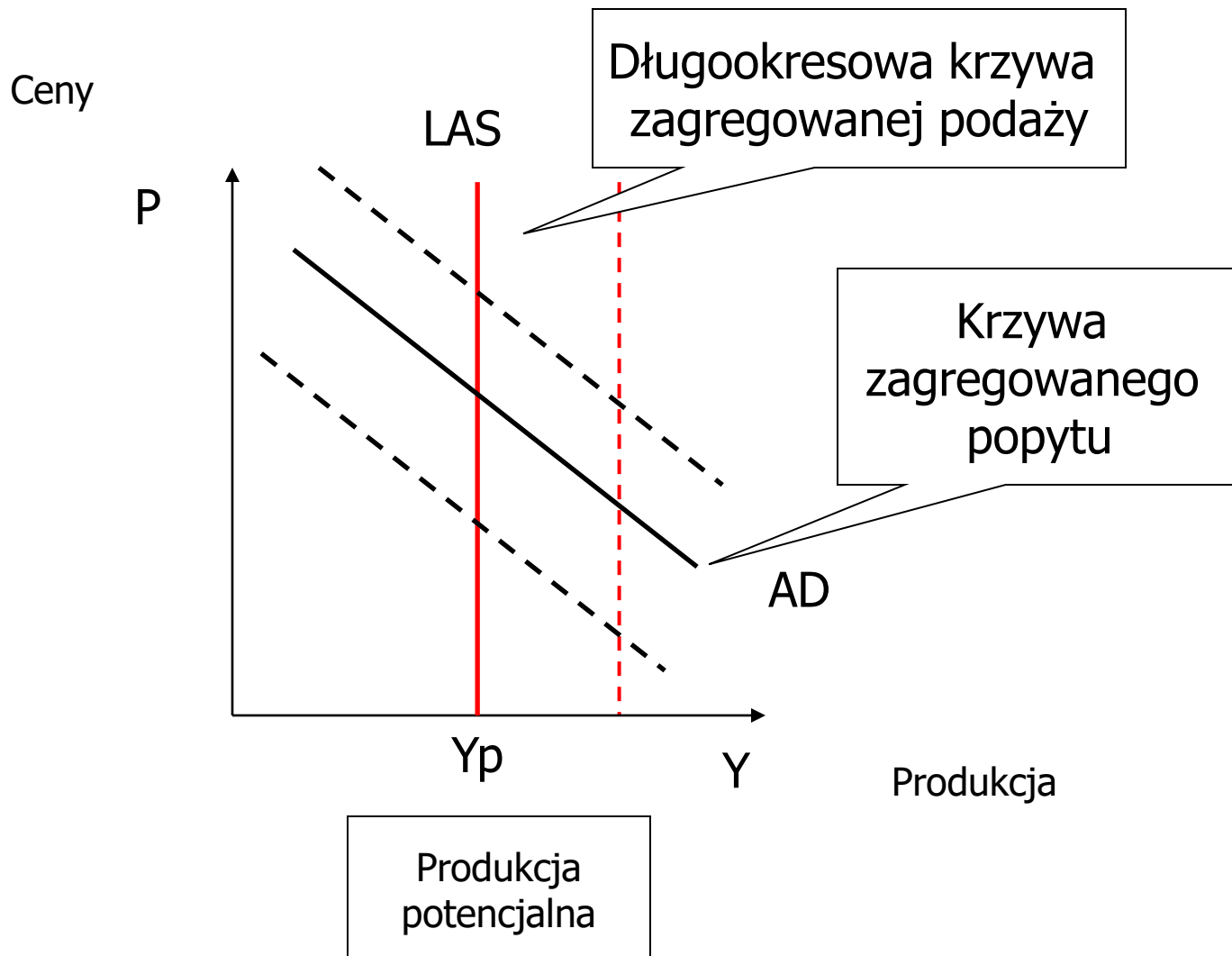
INWESTYCJE

$$Y_p = C + I + G$$

KONSUMPCJA

WYDATKI
RZĄDOWE

Klasyczny model gospodarki: AD - LAS

Wykorzystanie zdolności wytwórczych, USA

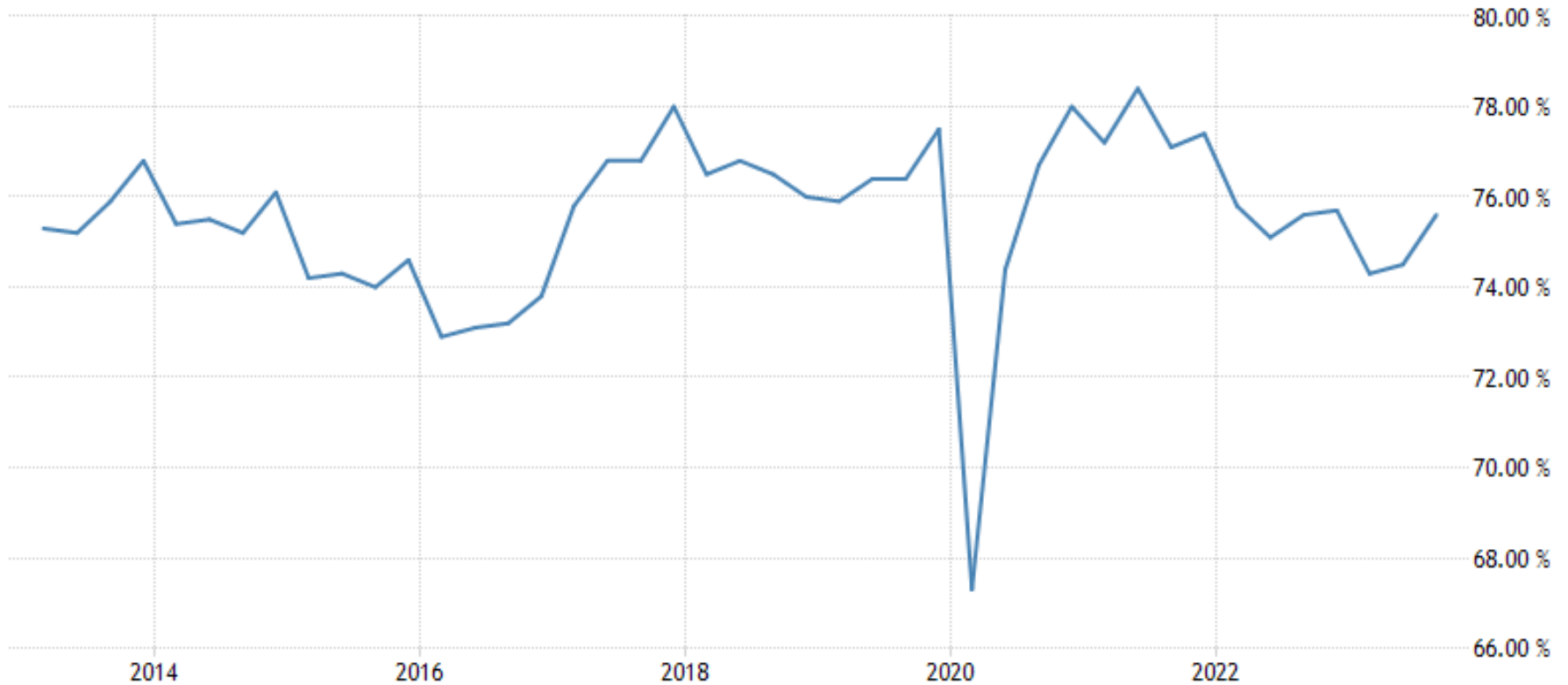

TRADINGECONOMICS.COM | FEDERAL RESERVE

Wykorzystanie mocy produkcyjnych w Stanach Zjednoczonych wyniosło 79,3% w październiku 2023 r.

Źródło: tradingeconomics.com.

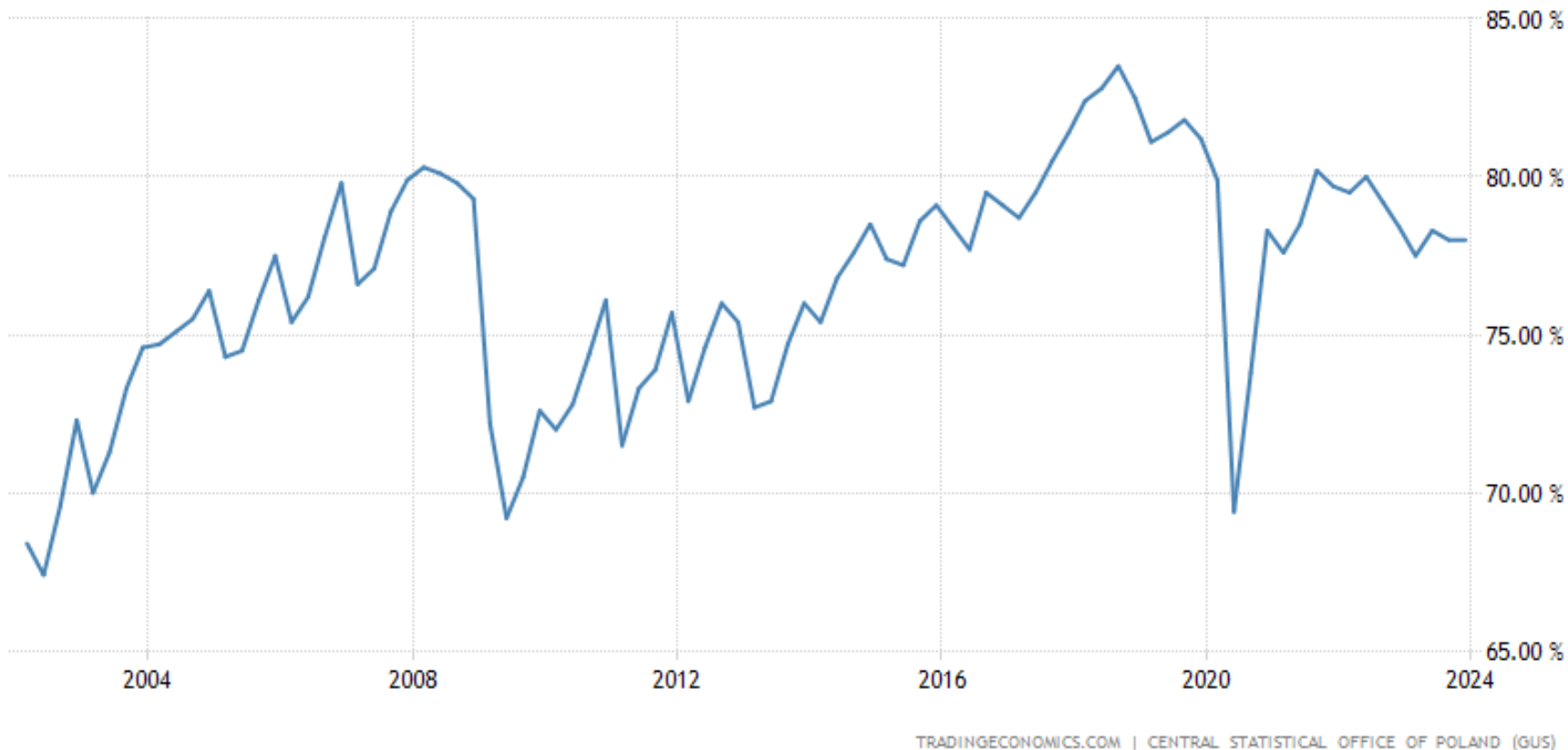
Wykorzystanie zdolności wytwórczych, Chiny

TRADINGECONOMICS.COM | NATIONAL BUREAU OF STATISTICS OF CHINA

Źródło: tradingeconomics.com.

Wykorzystanie zdolności wytwórczych, Polska

Źródło: tradingeconomics.com.

Polityka budżetowa w teorii klasycznej

- Budżet zrównoważony
- Wydatki ograniczone do minimum
- Całkowite wypieranie
- Efekt realokacji zasobów
- Ricardowska ekwiwalentność

Średnie saldo finansów publicznych w % PKB (2011-2019)

Kraj	Średnie saldo (w % PKB)
Norway	8,5
Korea	1,7
Luxembourg	1,5
Germany	0,6
Switzerland	0,6
Iceland	0,1
Denmark	0,0
Estonia	0,0
Sweden	0,0
New Zealand	-0,3
Czech Republic	-0,8
Canada	-1,1
Netherlands	-1,2
Austria	-1,3
Finland	-1,8
Hungary	-2,5
Slovak Republic	-2,5
Belgium	-2,5
Poland	-2,6
Italy	-2,6
Australia	-3,0
Ireland	-3,6
France	-3,7
Portugal	-3,8
Slovenia	-3,9
Greece	-4,4
United Kingdom	-4,6
Japan	-5,1
Spain	-5,7
United States	-6,2

Źródło:
OECD.

A. Smith o ingerencji rządu w gospodarkę

*„Najwyższym nietaktem i zarozumiałstwem ze strony królów i ministrów jest roszczenie sobie prawa do tego, by roztaczać opiekę nad gospodarką osób prywatnych i ograniczać ich wydatki – czy to prawami, które skierowane są przeciwko zbytkowi, czy też zakazami importu zagranicznych artykułów zbytku. Oni właśnie są zawsze i bez żadnego wyjątku **największymi marnotrawcami w społeczeństwie**. Niech tylko pilnują dobrze swych własnych wydatków, a pieczę nad wydatkami osób prywatnych mogą spokojnie pozostawić im samym. Jeżeli ich własna rozrzutność nie rujnuje państwa, to na pewno nie sprawi tego nigdy rozrzutność ich poddanych.”*

Efekt całkowitego wypierania

prowadzi do

①

WZROST
WYDATKÓW
RZĄDOWYCH

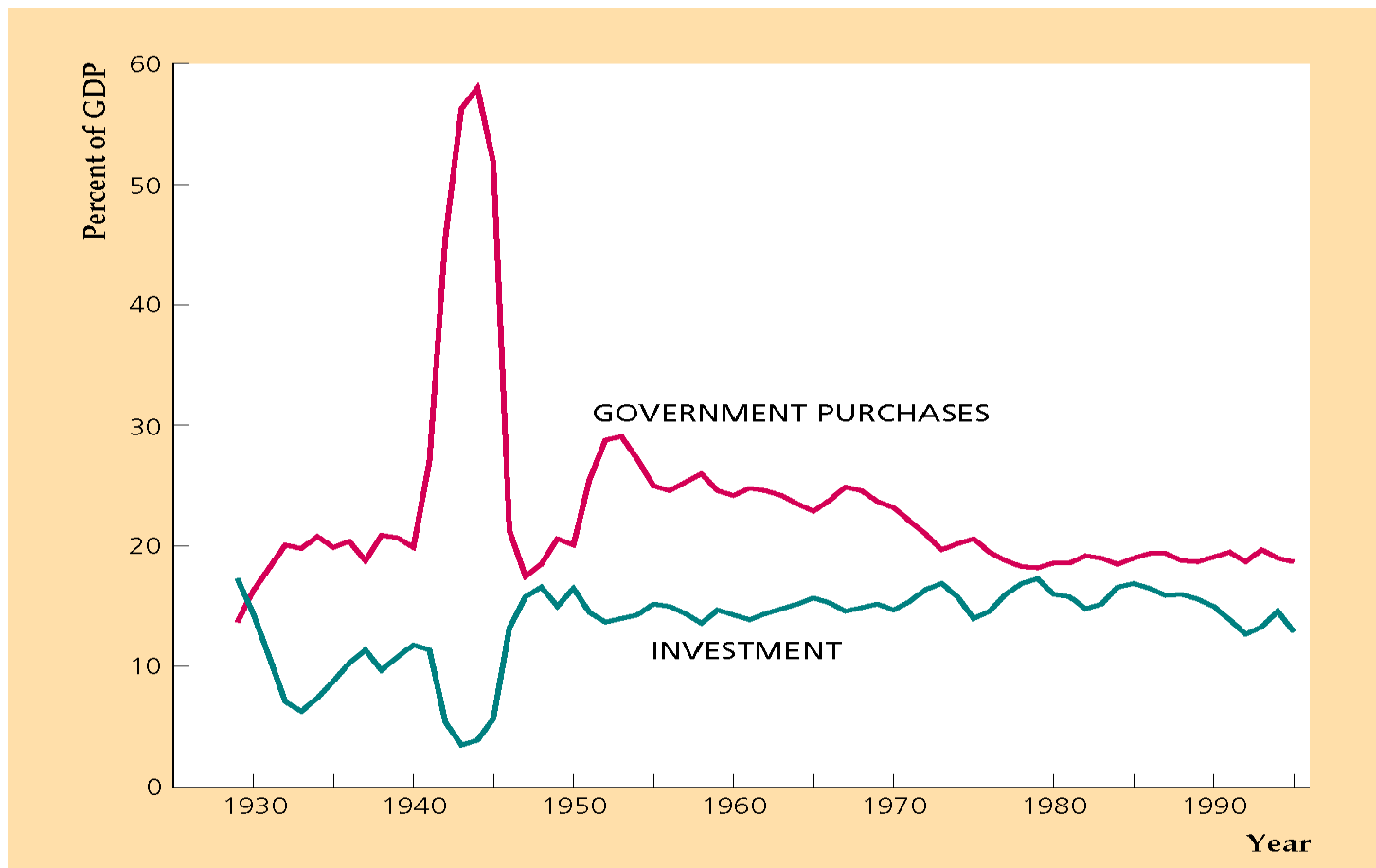
$$Y_p = C + I + G$$

②

SPADKU
INWESTYCJI

$$\nearrow G = \searrow I$$

Udział wydatków rządowych oraz inwestycji brutto w amerykańskim GDP, 1929–1995

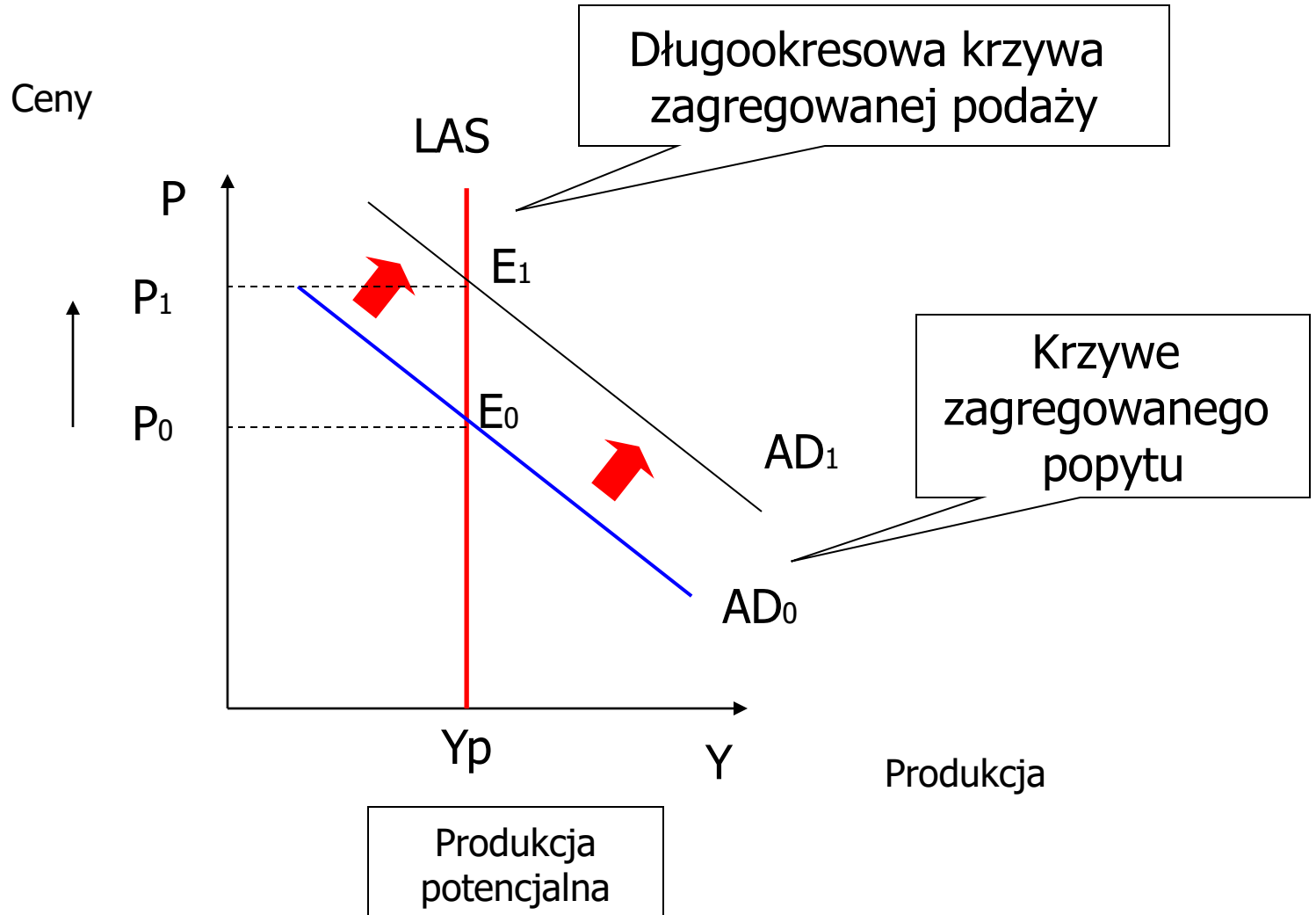
Struktura aktywów sektora bankowego w Polsce

	gru 20	gru 21	gru 22	zmiana r/r 2022/2021	
	(mld zł)			(mld zł)	(%)
Kasa, środki w bankach centralnych i inne depozyty płatne na żądanie	112,6	150,7	142,6	-8,1	-5,4%
Papiery dłużne	695,1	740,6	807,2	66,6	9,0%
Instrumenty kapitałowe	6,4	6,0	5,4	-0,6	-9,3%
Kredyty i zaliczki wyceniane wg wartości godziwej	55,8	66,8	62,8	-4,0	-6,0%
Kredyty i zaliczki wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	1 288,5	1 363,9	1 419,7	55,8	4,1%
Pozostałe aktywa	191,6	244,6	295,3	50,7	20,7%

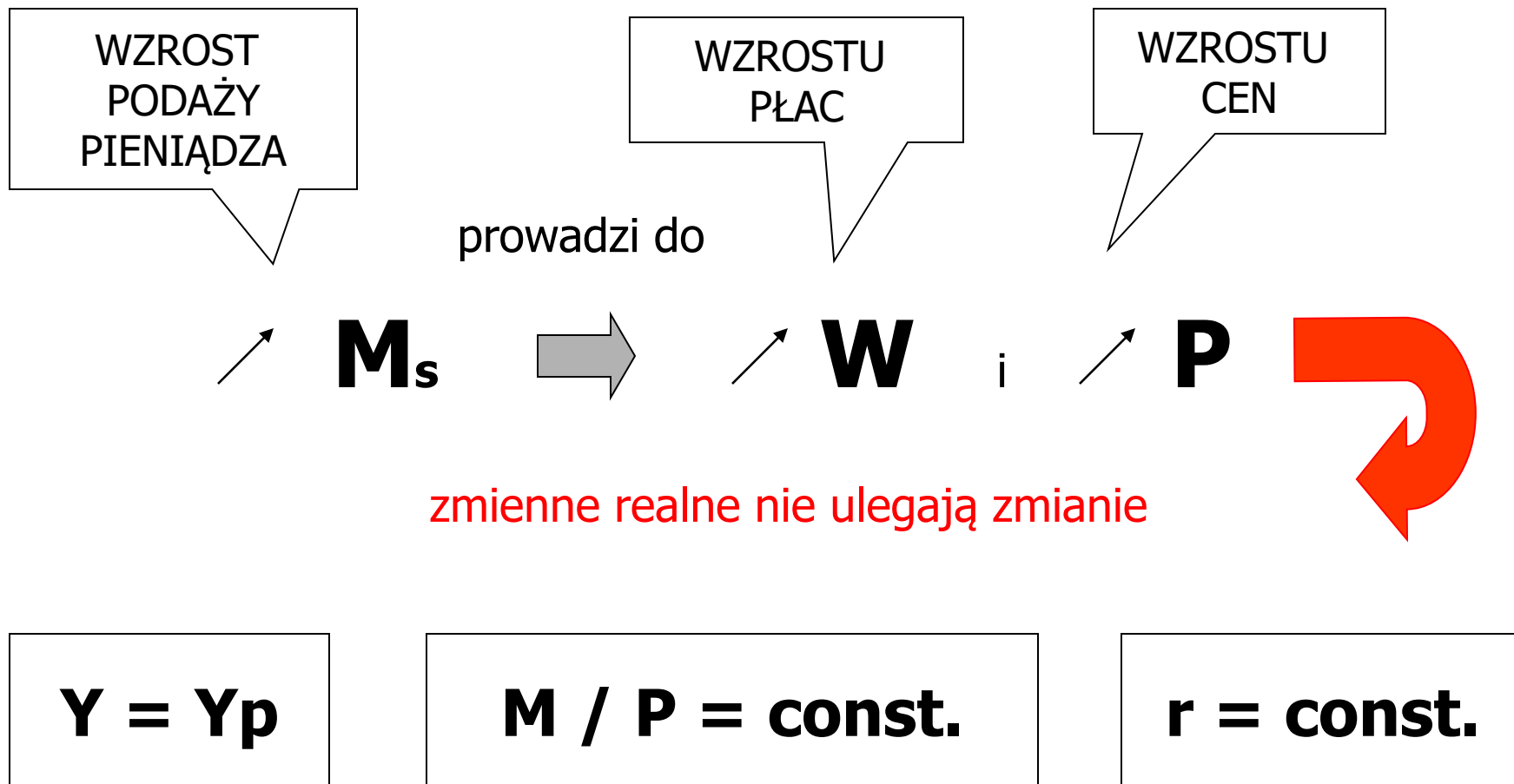
	gru 20	gru 21	gru 22	zmiana r/r 2022/2021	
	(mld zł)			(mld zł)	(%)
Sektor finansowy, w tym:	232,8	303,7	384,9	81,2	26,7%
emitowane przez banki centralne	121,2	177,2	249,9	72,7	41,0%
Sektor niefinansowy	16,8	18,2	17,6	-0,6	-3,8%
Sektor inst. rządowych i samorz., w tym:	445,5	418,7	404,8	-13,9	-3,3%
emitowane przez rządy	420,1	393,5	376,7	-16,8	-4,3%
emitowane przez samorządy	25,4	25,2	28,1	2,9	11,4%

Źródło: KNF, 2023.

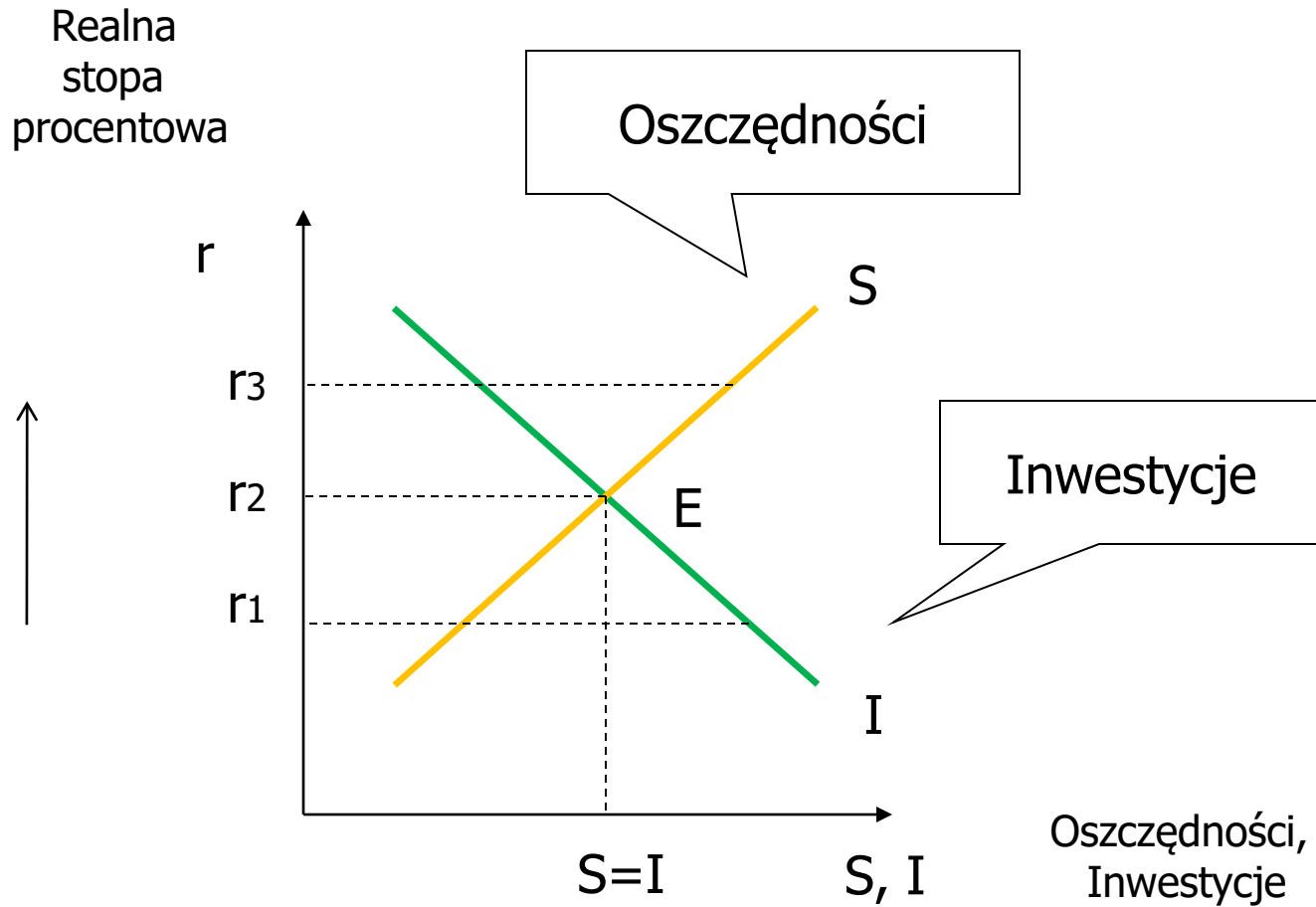
Wpływ ekspansywnej polityki monetarnej na gospodarkę - klasyczny model: AD - LAS

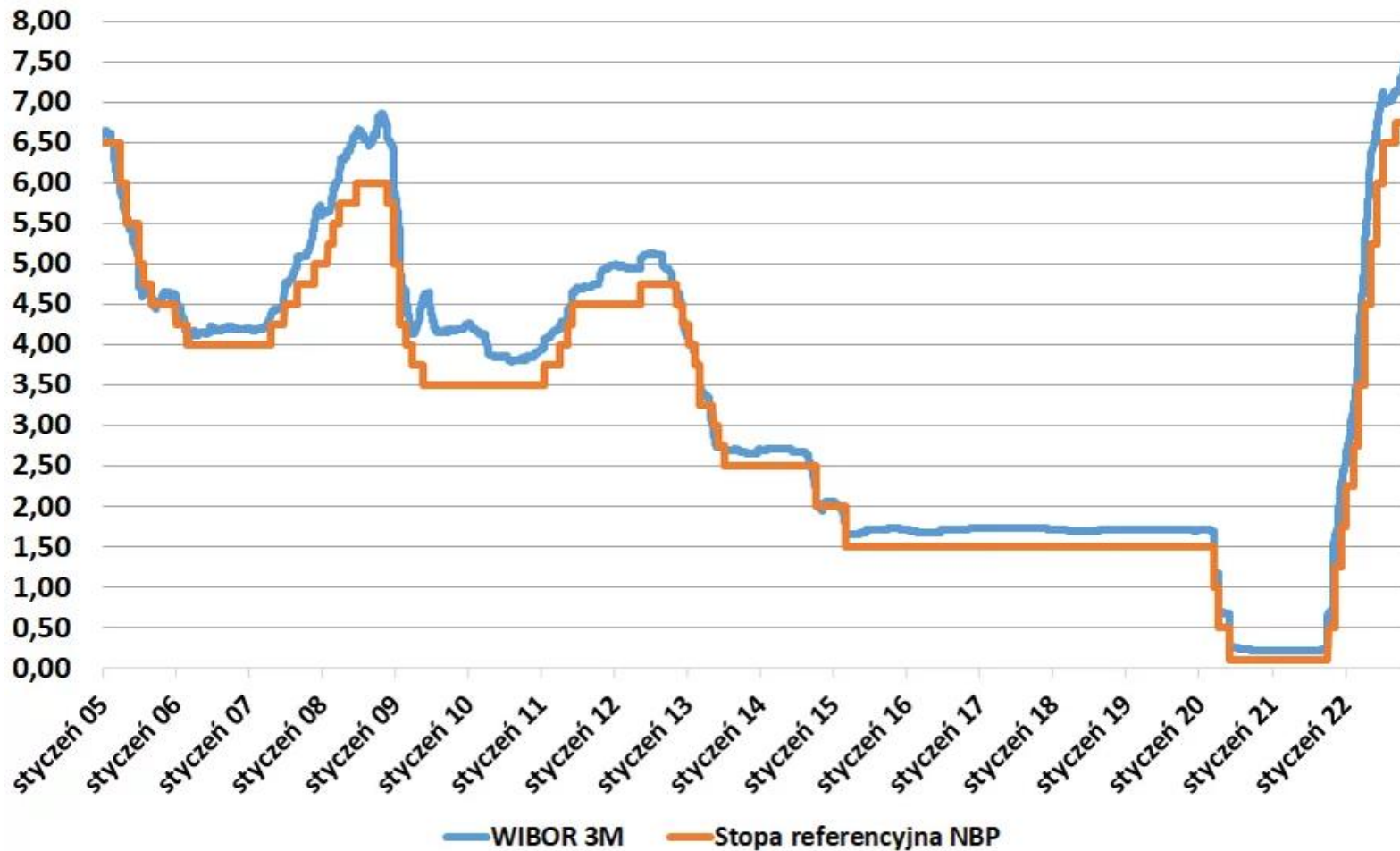
Klasyczna dychotomia (analiza skutków ekspansywnej polityki monetarnej)

Klasyczna teoria stóp procentowych

WIBOR 3M na tle stopy referencyjnej NBP, 2005-2022

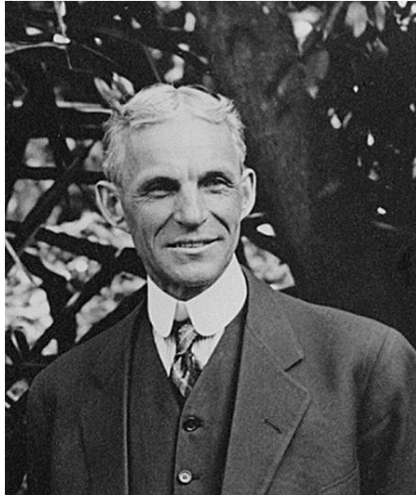
Gospodarka USA w latach 1922-29

- Stopa wzrostu GNP w latach 1924-1929 sięga 7,0%
- Średnia stopa bezrobocia w latach 1922-1929 wynosi 3,3%
- Produkcja w latach 1924-1929 rośnie o 70%
- Dochód per capita w latach 1922-1928 rośnie o 30%
- W 1928 r. po amerykańskich drogach jeździ ponad 21 milionów samochodów.

Źródło: www.calvin-coolidge.org

Henry Ford (1863-1947)

Po uruchomieniu linii produkcyjnej sprzedaż Modelu T wzrosła z 78000 (1911-12) do 248000 (1913-14). Ford w tym czasie obciął cenę z 690\$ do 550\$, co sprawiło, że samochód stał się czymś osiągalnym dla kolejnej warstwy klasy średniej Amerykanów.

W 1914 roku podwoił minimalne zarobki pracowników do 5 \$ dziennie i obciął godziny pracy z 9 do 8.

W 1922 roku, gdy sprzedaż Modelu T osiągnęła już blisko 1 milion egz., podniósł minimalne zarobki do 6 \$ dziennie. Jednocześnie obniżył cenę samochodu do 300 \$. Sprzedaż przekroczyła milion egz. w 1920 roku i osiągnęła szczyt w 1923 roku (prawie 1,8 mln).

Percentage of Americans Owning Selected Items

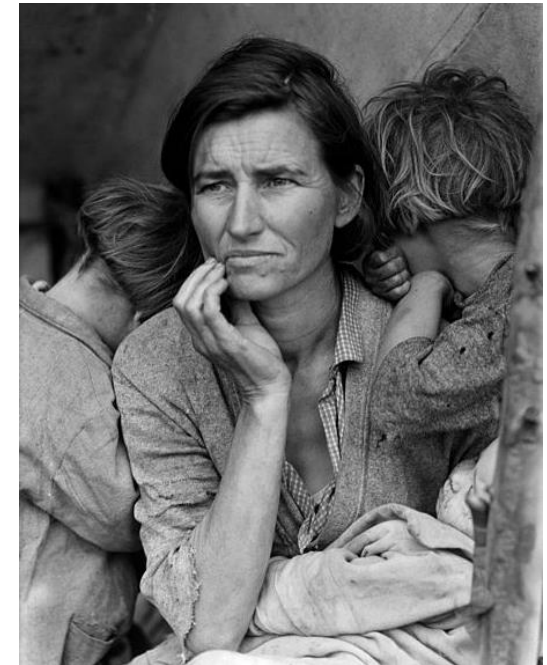
Item	1920	1930
Autos	26%	60%
Radios	0%	46%
Electric lighting	35%	68%
Washing machines	8%	24%
Vacuum cleaners	9%	30%
Flush toilets	20%	51%

Source: Stanley Lebergott, *Pursuing Happiness: American Consumers in the Twentieth Century* (Princeton: Princeton University Press, 1993), pp. 102, 113, 130, and 137.

Gospodarka USA w latach 1929-32

- Upada 10.000 banków (40% działających w 1929 r.).
- 2 mld \$ depozytów straconych.
- GNP spada o 31%.
- 13 milionów Amerykanów traci pracę.
- Ceny produktów rolnych spadają o 53%.
- Od 1930 r. do 1932 r. akcje firm przemysłowych tracą 80% swojej wartości.

Zmiany produkcji przemysłowej i PKB w wybranych krajach 1929 – 1932 (w %)

Kraj	Produkcja przemysłowa	Produkt krajowy brutto
Austria	- 34,3	- 22,5
Belgia	- 27,1	- 7,1
Francja	- 25,6	- 11,0
Niemcy	- 40,8	- 15,7
Polska	- 37,0	*
Stany Zjednoczone	- 44,7	- 28,0
Węgry	- 19,2	- 11,5
Wielka Brytania	- 11,4	- 5,8
Włochy	- 22,7	- 6,1

Źródło: Aldcroft D.H.: *The European Economy, 1914-1990*, wyd. 3, Routledge, London, 1993, s.64.

Osiągnięcia klasyków

- Analiza długookresowa
- Znaczenie czynników podażowych
- Konkurencja doskonała
- *Market clearing*
- Konsekwencje polityki stymulacyjnej